

**Европейска година на активния живот на възрастните хора и
солидарността между поколенията**

**ГОДИШНО ОБЩО СЪБРАНИЕ
ДЕКЛАРАЦИЯ
11 май 2012**

Настоящата икономическа и дългова криза е най-голямото предизвикателство, пред което някога Европейският съюз се е изправял и изисква сериозни инициативи, които бързо да ни изведат към възстановяване. През последните години драматично се задълбочиха неравенствата и би било нереалистично и несправедливо да очакваме граждани от всички възрасти да приемат десетилетия от болезнени мерки за икономии, ако, в името на всички поколения, техните усилия не помогнат за възстановяването на нашата икономика и подобряване на ефективността, адекватността и устойчивостта на нашите системи за социална защита. Всички политически мерки следва да се основават на ясни доказателства и подход, зачитащ човешките права.

Съгласни сме, че трябва да има добро управление на публичните бюджети. Ето защо, членовете на Европейската платформа на възрастните хора призовават лидерите на ЕС и на страните-членки да поставят заетостта на гражданите като свой върховен приоритет и да предприемат сериозни мерки за засилване на икономиката на ЕС, за създаването на работни места и социално сближаване, както и да насърчат изграждането на ново европейско общество, в основата на което стои по-голяма солидарност, равенство и сътрудничество между и в рамките на поколенията. Това са фундаментални ценности, които ние всички в ЕС споделяме и които са в основата на Договорите на ЕС.

Общото събрание на Европейската платформа на възрастните хора, проведено през 2012 г. отправя следните препоръки към лидерите на ЕС и на отделните държави:

Човешки права, борба срещу дискриминацията и насилието над възрастните хора

- Отблокиране на дискусиата по предложената Директива за еднакво третиране на гражданите извън сферата на заетостта, с цел създаване на ефективно законодателство за борба с възрастовата дискриминация относно достъпа до стоки и услуги от първа необходимост, задоволяващи нуждите на възрастните хора в Европа.
- Включване на борбата срещу всякакви форми на насилие над възрастни хора във всички аспекти на работния приоритет на новата програма Човешки права и Справедливост (Rights and Justice Programme), подкрепяща неправителствените организации, работещи в тази сфера (подобно на Програма DAPHNE).
- Подкрепа за инициативата на Съвета на Европа за изработването на инструмент за популяризиране правата на възрастните хора.
- Подкрепа за работата, стартирана от Върховния Комисариат на ООН по права на човека и Отдела по икономическите и социални въпроси относно човешките права на възрастните хора, както и за предложението за създаване на Конвенция на ООН за правата на възрастните хора.

- Приемане от ЕС на Рамка за качеството на дългосрочните грижи като средство за борба с насилието над възрастни хора и насърчаване благополучието и достойнството на възрастните хора, на базата на резултатите от проекта „WeDO”. Организиране веднъж годишно на преглед на работата на Комисията за социална защита, позволяващ на държавите - членки да обменят опит в предоставянето на дългосрочни грижи, както и в борбата им срещу насилието над възрастни хора.
- Осигуряване на по-добра координация между отделните национални законодателни системи и полицейските служби, така че лица, които са били осъждани за насилие над възрастни хора в дадена страна, да не могат да работят като болногледачи в друга страна-членка.
- Включване на „насилието над възрастни хора” като тема за по-нататъшни изследвания в Съвместната програма по невродегенеративни заболявания, с цел измерване на неговото разпространение и въздействие върху хора с деменция, както и отправяне на препоръки за предотвратяване на риска от насилие над възрастни хора с деменция.

Създаване на общество на всички възрасти

- Основане на Европейска платформа на кметовете относно демографските промени¹, осигуряваща политическа рамка за местните и регионални власти, така че да могат те да създават подкрепяща среда и общество за всички възрасти в ЕС. Чрез платформата на кметовете да се поощрят местните и регионални власти да се присъединят към Глобалната мрежа на СЗО от градове и общности, и да разработят национални програми в подкрепа на тези власти.
- Следване на препоръките на Комитета за регионите, очертани в Декларацията за активен живот на възрастните хора: иновация, умна и здравословна среда, по-добър живот и осигуряване на национална подкрепа за местните и регионални власти, помагайки им да посрещнат нуждите на своето застаряващо население по един новаторски, справедлив и устойчив начин.
- Насърчаване на държавите - членки, които вече са разработили национални програми за изграждане на подкрепяща среда за възрастните хора, да обменят своя опит с други заинтересовани държави-членки, желаещи да въведат подобни национални програми.
- Осигуряване на кохезионните и съответно други фондове на ЕС, така че да могат да се използват за подпомагане на проекти и инициативи, насърчаващи изграждането на подкрепяща среда за възрастните хора на регионално и местно ниво.
- Приемане на стандарти на ниво ЕС, основани на концепцията „За всички” и целящи подобряване на достъпа и разработването на решения, които подкрепят автономията на възрастните хора и тяхното участие в обществото, гарантиращо всеобщо благодетелстване от сребърната икономика.
- Популяризиране на Европейското иновационно партньорство за активен и здравословен живот на възрастните хора и насърчаване на присъединяването на всички заинтересовани страни на национално, регионално и местно ниво към тази инициатива, особено към дейностите /D4/, насочени към изграждане на подкрепяща среда за възрастните хора.

¹ Вече съществува Европейска платформа на кметовете за умна енергия

- Подкрепа за предложението на Комисията да отдели средства за проучвания по отношение на активното и здравословно стареене, включващо програмата „Хоризонт 2020” и използвайки препоръките от проект FUTURAGE.
- Признаване ролята на възрастните хора в обществото и установяване на стойността на техния принос като доброволци и неформални болногледачи като процент от БВП.
- Гарантиране, че възрастните хора и техните организации са пълноправни участници в изготвянето на политики, които ги засягат.

Заетост

- Договаряне на цели по отношение на заетостта както за младежи, така и за възрастни хора, разпределени по пол. Годишно отчитане на постигнатия напредък по всяка от тези цели в Националните програми за реформи (НПР). Това ще гарантира, че усилията са насочени към създаването на заетост и ще подкрепи по-дълъг трудов стаж, като адресира предизвикателствата, пред които са изправени младежите, жените и възрастните хора при намиране и запазване на работа.
- Решаване на проблема, свързан със слабото участие на възрастните работници и жените на пазара на труда, чрез разширяване на възможностите /услугите/ за гледане на деца, както и на възрастни болни членове на семейството. Докладване в Националните социални отчети (НСО) за процента на деца в целодневни детски градини, както и възрастните хора, неполучили необходимите грижи, като процент от общия брой възрастни хора, нуждаещи се от грижи в своята страна.
- Повишаване на информираността относно факта, че възрастовата дискриминация при наемането на работа е незаконна. По-ефективна борба с възрастовата дискриминация на работното място и насърчаване създаването на благоприятни условия за възрастните хора, като гъвкаво работно време, отпуски за болногледачи, възможности за дистанционна работа, почасова работа, комбинирана с пенсиониране и др. Докладване в НСО относно случаите на възрастова дискриминация, както и относно здравословния статус на работещите на възраст над 50 години.
- Разработване на предложение на ниво ЕС, включващо широк кръг от заинтересовани страни, целящо намирането на устойчиви и иновативни решения относно по-добро съчетаване на професионалния и семейния живот на неформалните болногледачи. Намиране на решения за намаляване риска от прегаряне /burnout/ и осигуряване на по-добри умения и подкрепа за неформалните болногледачи.
- Подкрепа за участието на възрастни работници и дълготрайно безработни в качествени и достъпни дейности /учене през целия живот/, чрез предлагането на стимули за работодателите и служителите. Годишно отчитане в НСО за участието на хората на възраст над 50 г. в подобни форми на обучение. Насърчаване на развитието на обучителни модули за учене през целия живот, основани на пазарните нужди и нуждите на възрастните работници, адресирайки по този начин разминаването между незаетите работни места и трудовия профил на възрастните хора.
- Забрана на задължителното пенсиониране при навършване на пенсионна възраст, така както е препоръчано от Европейската комисия в Бялата книга за пенсиите, даваща по този начин възможност на възрастните работници да останат на работа докато желаят това.

Социално включване и борбата с бедността

- Гарантиране на адекватен, минимален доход за възрастните хора и приемане на Директива на ЕС за минимален доход за всички.
- Договаряне на конкретни цели за намаляването на бедността по възрастови групи (65-79 и 80+), както и по пол. Годишно отчитане в НСО на равнището на бедност сред възрастните хора, включително на броя възрастни хора, изправени пред сериозни материални лишения и тези, които са точно над линията на бедността. Това ще предостави по-добра оценка за въздействието на кризата и пенсионните реформи върху риска от бедност и социално изключване на възрастните хора.
- Изготвяне на нова методология, базирана на принципа на потребителската кошница, отчитайки стоки и услуги, необходими на възрастните хора (65-79 и 80+), за да изживеят достойни старини и използване на тази методология за оценяване на адекватността на техните пенсии и други доходи. Това ще даде възможност на институциите по-добре да преценят адекватността на пенсиите по отношение на покупателната способност, имайки предвид, че такива придобивки като безплатно здравеопазване, субсидиран транспорт, горива и други са под заплахата да бъдат премахнати в бъдеще.
- Усвояване и прилагане на амбициозните програми Erasmus for All и Digital Agenda за подкрепа на непрофесионалните обучения за възрастни хора чрез по-добро сътрудничество с организациите с нестопанска цел, ангажирани в тази област. Това ще даде възможност за пълноценно участие на възрастните хора в обществото, ще намали тяхната изолация и разделение, породено от различни технологии, и ще повиши благосъстоянието им.
- Приемане на амбициозен Закон на ЕС, гарантиращ широк достъп до 2020 г. в целия Европейски съюз на подслон, транспорт, нови технологии и други съществени стоки и услуги за възрастните хора. Това значително ще подпомогне независимия живот на нашето застаряващо население и ще намали търсенето на социални грижи и помощ за увеличавания се брой възрастни хора със здравословни проблеми.
- Задължаване в рамките на структурните фондове² да се популяризира борбата с дискриминацията, равноправното участие на хората с увреждания и равенството между половете. Подкрепа за 20 % целево финансиране за социално включване и намаляване на бедността, предложено от Европейската Комисия.

Пенсии

- Поддържане и насърчаване на адекватни, държавнорегулирани, пенсионни системи, основани на солидарността и равнопоставеността на половете, без да се завръщаме към ситуацията, при която отделните лица са принудени да поемат пълна отговорност за техните доходи на пределна възраст.
- Адресиране на специфичните предизвикателства на преходните периоди, гарантирайки, че никой няма да бъде лишен от адекватен доход за периода между пенсионирането и момента, в който ще може да получи своята пенсия.
- Запазване на покупателната способност на пенсионерите чрез индексация на държавните пенсии, позволяваща на възрастните хора да са в синхрон с напредъка на обществото и спиране на бедността сред възрастните хора в резултат на обезценяването на техните доходи.

²
Запазване на общото предварително условие в Анекс IV на предложението по Обща регулация COM (2011) 615 финал

- Ускоряване работата на ниво ЕС, гарантираща ефикасна, надзорна и регулаторна система на финансовите пазари и институции, целяща да осигури адекватна защита на допълнителните пенсионни системи и индивидуални спестявания.
- Изработването на по-модерни симулационни модели, които да оценят влиянието на пенсионните реформи върху жените и работниците с прекъснат трудов стаж, с цел да позволят на политиците да се справят с предизвикателството относно адекватността на пенсиите по един по-безпристрастен начин.
- Адресиране на увеличаващото се неравенство между мъже и жени с цел намаляване на различията по отношение на пенсиите, така както това е препоръчано от Европейската Комисия в Бялата книга за пенсиите. Годишно отчитане в НСО за постигнатия напредък.
- При разработването или прилагането на частно финансирани схеми, да се гарантира, че те включват достатъчно вноски в случай на прекъсване на трудовия стаж поради възникнала необходимост от грижи за болен член на семейството, поемани главно от жени, наред с мерки, улесняващи тяхното завръщане обратно на работа.
- Борба с половата дискриминация на пазара на труда, особено чрез намаляването на разликите по отношение на възможностите за кариерно развитие, както и по отношение на заплащането на мъже и жени, което ще се отрази и върху намаляване на разликите при пенсиониране на мъжете и жените.

Здравеопазване и дългосрочни грижи

- Гарантиране на универсален достъп до качествено здравеопазване и дългосрочни грижи, достъпни за всеки, както и адекватна подкрепа, чрез разработване на стратегии на национално ниво, за формалните/неформалните болногледачи и доброволчески организации.
- Защита на социалните права на неформалните болногледачи; подобряване на тяхната финансова и социална сигурност и адресиране на неравенствата по полов признак.
- Насърчаване развитието на центрове за консултиране на неформалните болногледачи, както и на заведения за спешни случаи и отдих, където те ще могат да намерят подходящи решения за своите болни роднини, да получат адекватно обучение и информация за своите права и др.
- Признание на факта, че разходите по осигуряването на качествени грижи за възрастни хора е инвестиция, която запазва заетостта при жените и по-възрастните работници (подобно на гледането на деца) и представлява нарастващ икономически сектор. Приемане на цялостна стратегия за дългосрочни грижи, подкрепяща самообслужването и помагача на възрастните хора да възстановят своята независимост и да запазят контрол върху своя живот възможно най-дълго.
- Адресиране на въпросите, свързани с разработването на единен пазар на дългосрочни грижи и услуги (еволюция, защита на правата на бенефициентите, правила в различните държави и пр.) и гарантиране, че този пазар ще осигури адекватна защита за уязвимите потребители, не само при трансграничното предоставяне на дългосрочни грижи, но и чрез развитието на задължителни стандарти за тяхното качество.
- Признание от страна на ЕС на гериатрична специализация за здравните специалисти.

- Използване на Европейския Социален Фонд за разработването на обучителни модули и общоевропейски квалификации за асистентите по гериатрични грижи с цел улесняване на трансграничната мобилност на професионалистите по здравни грижи към работни места, изискващи по-ниска квалификация. Създаване в сектора на обгрижване на възрастни хора на работни характеристики и изисквания по начин, позволяващ както трансгранична, така и мобилност между отделните сектори, а именно между полагането на грижи за деца, възрастни и хора с увреждания.
- Изработване и разпространение в рамките на ЕС на средства за електронно обучение на болногледачи, насочени към разпознаване и борба със случаи на насилие над възрастни хора.

Членовете на Европейската платформа на възрастните хора призовават националните власти и институциите на ЕС да следват тези препоръки и да търсят новаторски решения относно демографските предизвикателства, които да са справедливи и устойчиви за всички поколения.

Европейската платформа на възрастните хора и нейните членове се ангажират да:

- признаят, че наред с права, възрастните хора имат и задължения към другите поколения, към обществото като цяло и към общностите, в които живеят.
- помогнат за изграждането на доверие и вяра в бъдещето и да инвестират в сектори, които ще създадат работни места и растеж.
- популяризират активно ученето през целия живот и наемането на работа на лица от всички възрасти.
- споделят своя опит и умения с представителите на другите поколения.
- създадат дългосрочна стратегия за популяризиране целите на Европейската стратегия 2020 за умен, устойчив и насърчаващ включването растеж, както и на целите на 2012 - Европейска година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията.
- проведат национална кампания за получаване на подкрепа от националните институции за Платформата на кметовете за демографски промени и за други инициативи в рамките на Европейското иновационно партньорство за активен и здравословен живот на възрастните хора.
- овластят възрастните хора да взимат активно участие в създаването на политики и да влияят на съответните местни и национални власти.
- допринасят активно за развитието на дейността на Европейската платформа на възрастните хора, включително и чрез представянето на примери за добри и лоши практики.
- Повишат информираността относно приноса, който възрастните хора са имали, имат сега и ще продължат да имат към обществото и своите общности чрез участието им в различни доброволни дейности за оказване на грижи. Да насърчават разнообразието в обществото – измежду и в рамките на поколенията – и активно да се борят с увеличаващата се дискриминация и ксенофобия.

